

Tíðargreinin verður skrivað av skiftandi fólki, sum ikki dagliga eru knýtt at blaðnum. Evnini eru ymisk, men viðgera øll okkurt evni, sum er viðkomandi fyri tíðina júst nú.

Eyðfinn Reyðberg

Siviløkonomur

Forskatting av pensjónum

2012	213
2013	247
2014	262
2015	280
2016	295
Íalt	1.297

Kelda FMR í mill.kr.

Meir enn ein milljard krónur er komin í landskassan við framflyting av inntøkum hesi seinastu fyra árin.

HALL LANDSKASSANS

2008	-330
2009	-688
2010	-567
2011	-322
2012	-335
2013	-413
2014	-254
2015	-148
2016	-144
Íalt	-3.201

Kelda FMR í mill.kr.

Hvørt tað einasta ár síðan 2008 hevur verið hall á landskassaroknskapinum og verður figgjarlógin fyri 2016 samtykt sum hon liggur, er hall nýggju ár á rað og skuldin er hækkað við 3,2 milljardir krónur. Hetta svarar til söluvirði á øllum sethúsum í Norðoyggjum tilsamans.

Hvat gera vit nú?

- Tað skulu fleiri pengar í landskassan og færri útreiðslur.
- Bráneyðugt at fáa javnvág á landskassaroknskapin og síðan avlop.
- Útseta stórar lánkrevjandi íløgur sum undirsjóvartunlarnar ella veita sjálvfigging.
- Selja Bank Nordik partabrøv fyri í minsta lagi hálva milljard kr.
- Selja Føroya Tele fyri 1,5 milljard krónur.

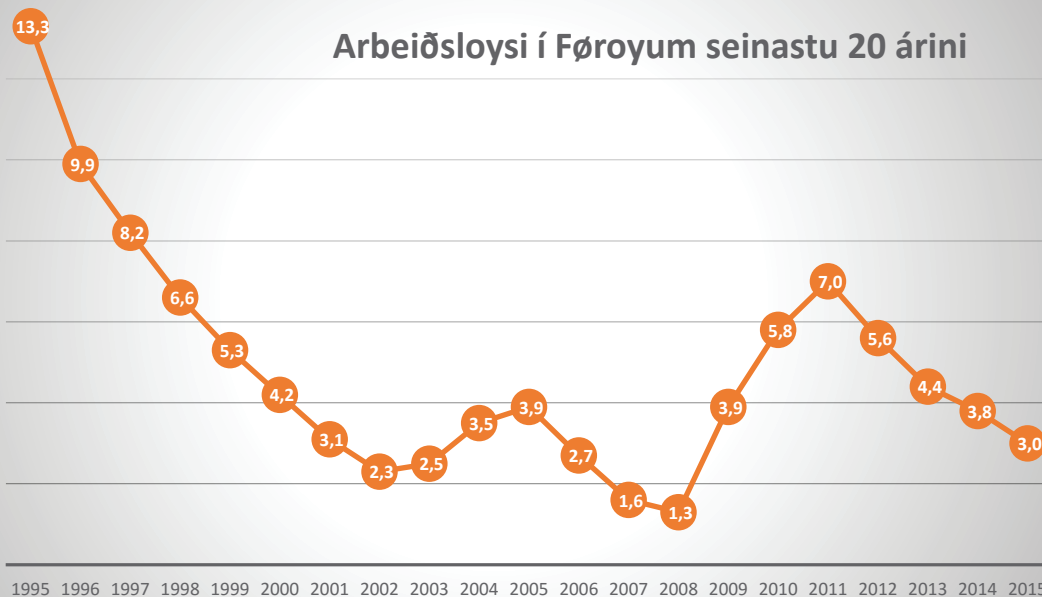
krónur, kostar ikki landskassanum nógv í rentuútreiðslum. Sambært uppskotinum til figgjarlóg til 2016 verður mett, at landskassin bert skal gjalda 82 milljónir krónur í rentu. Hetta svarar til eitt rentustig upp á stívlaga 1 prosent av allari landskassaskuldini.

So leingi skuldin ikki verður goldin niður, og enn tá hækkar hvørt ár, so liggur ein íbúgvandi váði í hesum, at tað bert er spurningur um tíð, nær rentan aftur hækkar. Taka vit støði í teirri meðalrentu, landskassin hevur goldið seinastu 20 árin, so vildi landskassans útreiðslur til rentur hækkað til í minsta lagi 200-250 milljónir krónur um árið.

Hetta er nær um eins nógv, sum samlaðu árligu íløgur landskassans.

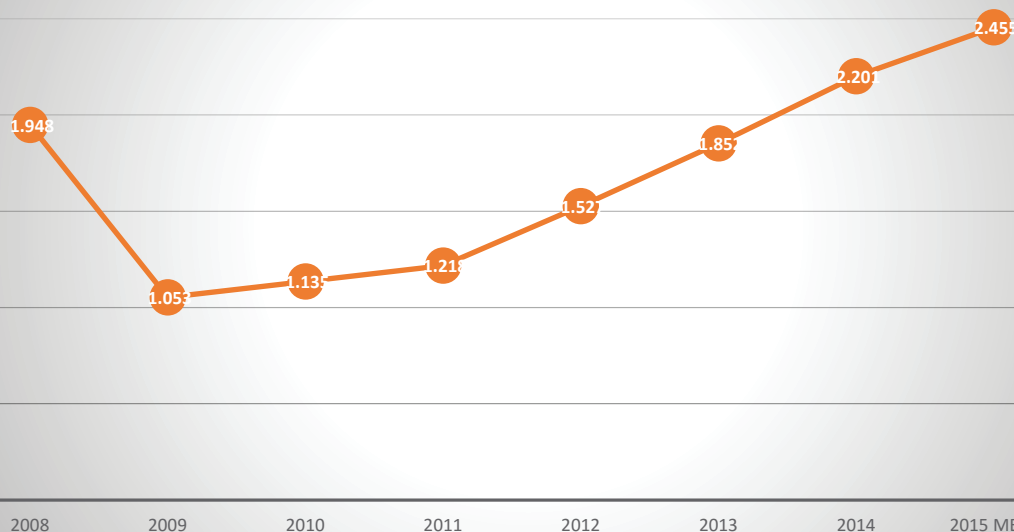
Landskassin sparir eisini nógv pening upp á rentustuðul til føroysku sethúsaegararnar, sum nú eisini hava fingið ágóðan av lága rentustøðinum.

Arbeiðsloysi í Føroyum seinastu 20 árin

Føroyska arbeiðsloysið er í dag metlagt 3 prosent. Tá Føroyar áður hava havt metlagt arbeiðsloysi, visir søgan okkum, at grundarlagið er lagt undir næstu kreppuna.

Tal av nýggjum akførum innflutt til Føroyar

Vit kunnu vænta at tað verða seldir útvið 2.500 bilar í ár. Hetta vil so verða 25 prosent meira enn í 2008, tá bilasølan seinast var uppá tað hægsta.

Ein heil milljard frá forskatting

Og um tað so ikki var nógv mikið, so hevur forskattingin av føroysku pensjónunum givið landskassanum eina milljard í kassan hesi seinastu fyra árin. Tað vil siga, at undirskotið hevði verið eina milljard størri árin 2012 til 2015, var henda framflyting av inntøkum ikki gjørd.

Slíkt kann sum kunnugt bert gerast einaferð. Í 2016 verða 295 milljónir krónur fluttar frá framtíðar inntøkum til í dag. Tað er í sjálvum sær ikki ringt fyri landskassan, tí landskassin hevur altíð havt fyrimun av at tikið skattin við kelduna.

Tað, sum er heilt burturvið er, at pengarnir verða allir brúktir til rakstur og hall. Tað er og verður ongantíð í lagi.

Stundin er komin

Nú er stundin komin til at siga, at nú er nógv mikið. Hall má vendast til avlop longu í 2016, so vit ikki nýggjunda árið á rað skulu liva við, at vit

ikki megna. Hetta ímeðan undanvindur er á øllum økjum.

Hetta krevur truplar avgerðir, inntøkugrundarlagið má betrast og útreiðslurnar mugu niður.

Ein altjóða kreppa nú hevði veruliga sligið botnin undan tí føroyska landskassanum, og hevði kravt munandi og ógvuslig inntriv. Og sum vit alt ov væl vita, so hava kreppur tað við at koma bráðliga, og sjálvt um tær einki hava við okkum at gera, so verða vit minst líka nógv rakt av teimum, sum øll onnur.

Sel almenn partabrøv

Tá altjóða greinarar meta um føroyska kredittvirðið, verða almennar fyrirkur eisini taldar í skyldurnar. Soleiðis gav seinasta altjóða greiningin av BankNordik, áðrenn bankin valdi ikki at gera slíkar metingar longur, at um bankanum kom at tørva eginpening, so vær væntandi, at landskassin, sum størsti eigari, kom við teimum.

Nú eru tibatir stig tikin til at tryggja bankan móti nýggju og

herdu krøvunum til bankar við at selja burturav aktivum bankans.

Tað er í dag eingin góð grund til at tvíhalda um eina 20 ára gamla kreppuloysn, at landið framvegis skal eiga partabrøv í BankNordik. Restin av partabrøvunum átti at verið sett til sølu, so skjótt verandi strategi um sølu av aktivum og útgjalding av eyka vinningsbýti er framd. Ein slík søla fer at geva landskassanum í minsta lagi hálva milljard.

Øll onnur lond hava selt almennu telefyrirkurarnar. Ein søla av Føroya Tele átti tí at ligið ovarlaga á listanum hjá politiska valdinum. Ein søla av Føroya Tele kundi væntast at givið 1,5 milljard í landskassan.

Á tann hátt hevði verið gjørligt at figgjað nýggju undirsjóvartunlarnar kontant, samstundis sum váði landskassans við at eiga hesar fyrirkur var burtur.